

De Eggink Haar of Vinkenborg

Haar: heeft vermoedelijk oorspronkelijk betekend: hooggelegen stuk hei; kleine verhevenheid, in 't bijzonder op de hei; dan vaak ook: begroeid terrein. Het woord is vooral bekend in 't gehele oosten, waar Slicher van Bath 60 namen op -haar kent, vele van zeer oude datum,

(Veldnamen in Nederland, door M. Schönfeld, 1980)

Ca. 2018

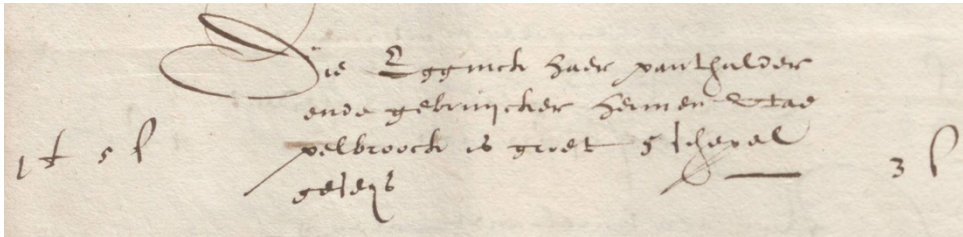

AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland) maaiveld, hill shade

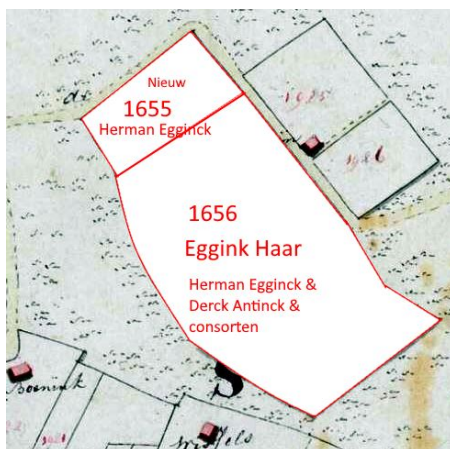
Op bovenstaande kaarten is goed te zien dat de 'Egginkhaar' of 'Vinkenborg' iets boven het omringende land uitsteekt en dus een wat hoger gebied aangeeft. [In de rode cirkel]

Egginkhaar/Vinkenborg

De eerste keer dat we deze naam tegenkomen is in het kohier van de ponschatting in het kerspel Hengelo van 1625. Hierin wordt genoemd: die **Egginck Haer**, panthulder ende gebruijcker Hermen Staepelbroock, is groet 5 schepel geseijs.

Bij de ponschatting van 1629 heet het: die **Egginx Haer**, modo Reijner Warners, alias die Goijncx Haer.

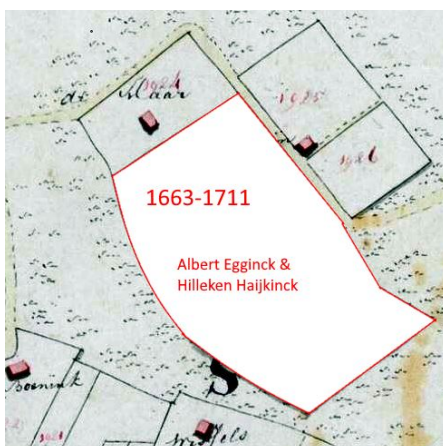

Een volgende keer vinden we dit stuk grond in het markeboek van Hengelo van 1612-1690. Tijdens de markevergadering van 1 oktober 1655 verkoopt de marke aan Herman Eggink voor 175 gulden 'een aengelegen stukkesken landts achter aen den camp die **Egginckhaar** genoemt'. Dit was een stuk grond ter grootte van ca. 80 x 120 tradt [stappen]. Waarschijnlijk is dit het stuk dat later 'De Haar' werd genoemd ten westen van de Eggink Haar. In het verpondingsregister van een jaar later, 1656, vinden we dat de boerderij 'Eggink met die **Egginkhaar**' toebehoort aan dezelfde Herman Eggink en [zijn zwager] Derck Antinck cum consortibus. Uit de verbalen van uitzetting van de capitale- of hoofdschatting van 1654 weten we dat Herman

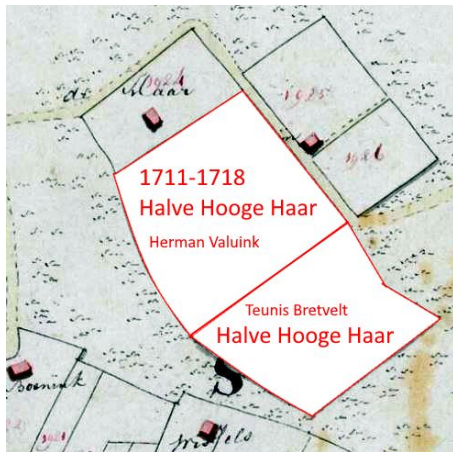
Egginck toen met z'n vrouw Stijntgen [Haijkinck]en zijn zoon Aelbert van 10 jaar op Haijkinck woonde. Omdat in dit zelfde verbaal ook Frans Jansen met vrouw en vijf kinderen op Haijkinck voorkomt, is het waarschijnlijker dat Herman Egginck op Haijkincks Lijftucht woonde i.p.v. op de boerderij Haijkinck zelf. [nu waarschijnlijk Lijftogt, Antinckweg 3]

In het verpondingsregister van 1647 kwamen we Herman namelijk al tegen als mede-eigenaar van zowel de boerderij Haijkinck met als bouwman Jan [de vader van Frans Jansen?], als Egginck met als bouwman Gerrit, maar hij woonde toen zelf op Haijkincks Lijftucht. Een lijftocht was een kleinere boerderij, waarin bijvoorbeeld de oude boer en zijn vrouw gingen wonen wanneer hun, meestal oudste, zoon het boerenbedrijf voortzette.

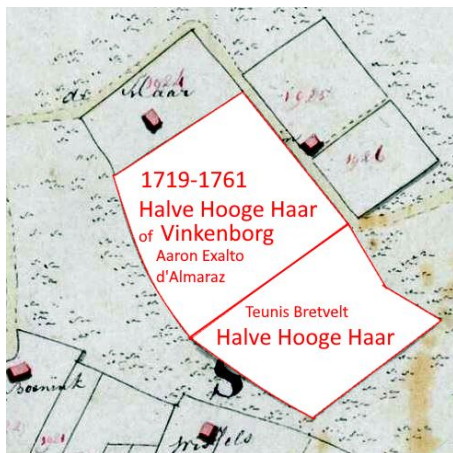
Op de 'Monster Rolle' van 24 augustus 1665 komt Hermen Egginck voor als één van de rotmeesters, ofwel 'De Corporaell' van een groepje van 11 personen die onder hem vallen.

Op 22 maart 1663 trouwen Albert Egginck, '*Herman Eggincks bastert sone*' en Hilleken Haijkinck, Henrick Haijkincks nagelaten dochter, in de kerk van Hengelo. '*Uijt sonderlinge affixie*' geven Herman en Stijne op de trouwdag aan hun nicht en schoondochter de halvescheid van hun roerende en onroerende goederen. Als tegenprestatie zal Hilleken hen dan levenslang moeten onderhouden. Tussen 1664 en 1684 laat dit echtpaar tenminste 8 kinderen dopen. We komen de volgende namen tegen in het doopboek van Hengelo: Sweer, Hendersken, Hermken, Henrick, Willem, Stijntien, Hoege en Jan, maar er moeten ook nog een Wolter, Berend, Teuniskan en Aeltjen zijn geweest.

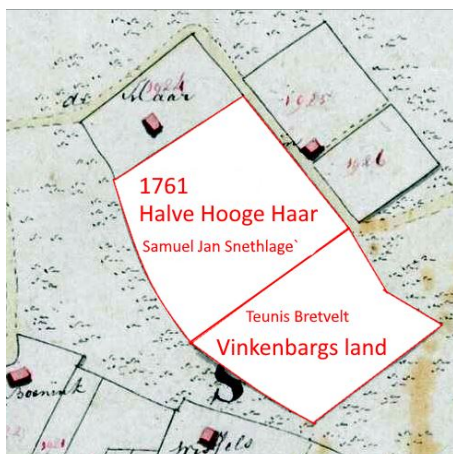
In 1718 lenen Herman Valuvink en z'n vrouw Hermina [Hermken] Eggink een bedrag van 450 Carolus gulden waarvoor ze als onderpand hun landerijen de **Halve Hoge Haar** en de Pas stellen. Ze hebben deze landerijen verkregen als gevolg van een 'maegescheid' van 18 april 1711 tussen de kinderen van wijlen Albert Eggink, overleden <1698, en Hilleken Haijkink. Hierbij ontvingen Herman en Hermina het vierdepart van het erve Eggink onder Varssele gelegen. Bij de nadere verdeling in percelen op 15 augustus 1711 trokken ze het derde lot, namelijk het land genaamt den Pas, de **Halve Eggink Hoge Haar**, de halve Eggink Grote Mate, het halve Gotink Maetjen en een hietveltjen.

De lening wordt op 23 mei 1720 afgelost. Herman Valuink, bouwman op Heerink en z'n vrouw Hermken Eggink, dochter van Albert en Hilleken, konden dit doen, omdat zij op 2 december 1719 de **Halve Hoge Haar, of den Vinkenborg** genaamd, hadden verkocht aan richter Aaron Exalto d'Almaraz en diens vrouw Johanna Geertruid Bronkhorst.

Jammer genoeg geven deze akten niet aan wat de overige kinderen van Albert Eggink en Hilleken Haijkink kregen, maar uit latere stukken kunnen we wel concluderen dat Teunis Bretveld en z'n vrouw Aeltjen Eggink, eveneens een dochter van Albert en Hilleken, de andere helft van de **Eggink Haar** was toebedeeld.

Een lijst met 'ingesetenen en erven' in de marke van 1743, geeft zowel de **Eggink Haar** als **Vinkenborg** afzonderlijk aan. Mogelijk stonden daar toen al huizen.

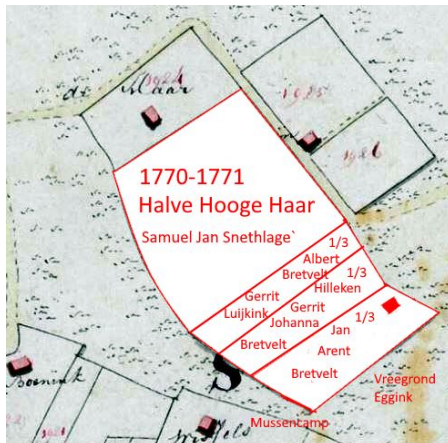
Op 17 februari 1761 verkopen de heer G.J. Hasebroek en z'n vrouw H[enderica] A[leijda] Exalto d'Almaras, kleindochter van Aaron, aan de predikant Sam[uel] Jan Snethlage en diens vrouw een stukje bouw- en hofland de **Halve Hoge Haar**. Het ligt west, noord en oost aan 't Veld (heide) en zuid aan **Vinkenbargs** land. Deze halve Hoge Haar is waarschijnlijk dat deel [C385, zie hieronder] dat in 1832 aan Anna Elisabeth Plegher, de weduwe van Rutger Tobias Snethlage toebehoorde. Er wordt in de akte niet over een huis gesproken.

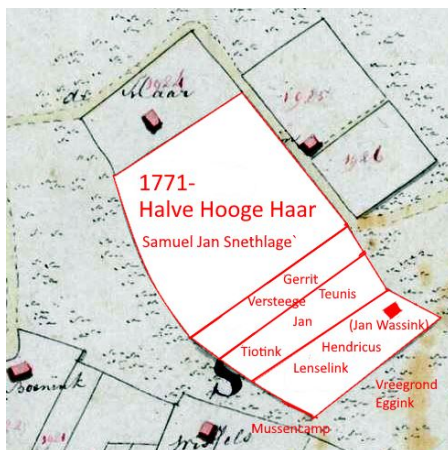
Kadaster 1832
perceel C385

Op 30 juni 1770 zien we namelijk dat de kinderen van Teunis Bretvelt, Hilleken, weduwe van Derk Smies, samen met haar broer Gerrit, diens vrouw Hendrica Harmsen, en haar zuster Johanna

Bretvelt, aan Teunis Groot IJootink en z'n zoon Jan een stuk land van 2 molder gesaaij, de **Egginkhaar**, verkopen. Het ligt naast of tussen het land van hun broer Aalbert Bretvelt en zwager Gerrit Luijkink en hun broers Jan en Arent Bretvelt. [voor 440 gulden]

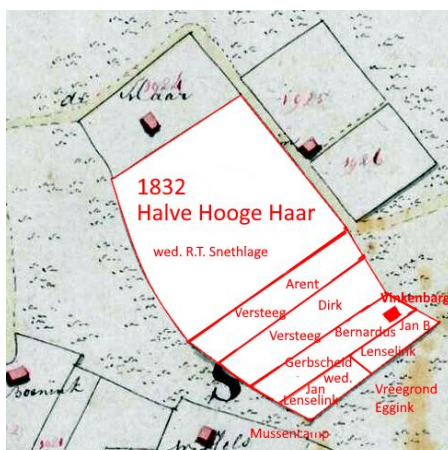
Op 9 april 1771 verkopen Albert Bretvelt en IJda Koelen uit Utrecht samen met Garrit Luijkink en consorten aan Garrit Versteege en diens vrouw Hendersken Buink hun stuk land op **Eggink[haar]**. Het ligt met een zijde aan het land van predikant Snetlaken en met de andere zijde aan dat van Tjootink, en met beide einden aan het gemeene Veld [heide]. [voor 450 gulden]

En op 11 mei 1771 volgen dan nog de andere broers Arent Bretvelt met z'n vrouw Henders Langeler, en Jan Bretvelt met z'n vrouw Berentjen Eggink. Zij verkopen aan Hendricus Lenselink en diens vrouw Hendrica Wassink hun 1/3 deel van het bouwland de **Egginkhaar**, **met het huis** dat daar op staat, en dat door Jan Wassink wordt gepacht. Het ligt met een zijde aan het land op de Egginkhaar dat aan Teunis en Jan Tjotink toebehoort en met de andere zijde aan de Vreegrond die onder het erve Eggink valt, met een einde aan de Mussencamp van het erve Saarink en met het andere einde aan het gemeene Veld. De koop was al gesloten op 2 juli 1770. [voor 400 gulden]

Na het overlijden van Hendrica Wassink trouwt weduwnaar Hendricus Lenselink op 23 februari 1788 met Harmina Wissels. Een op die zelfde dag vertoonde inventaris van ongerede goederen geeft o.a. het volgende vastgoed aan: 'een daghuurdersplaatse den **Vinkenborg of Egginkhaar** genaamt, bestaande in een hujs met twee molders saut hof- en bouwland.

Dit laatste vastgoed komen we op 2 december 1800 nog eens tegen als er goedkeuring wordt gevraagd voor een magescheid tussen de 7 kinderen uit het eerste en de 4 kinderen uit het tweede huwelijk van de in 1795 overleden Hendricus Lenselink. **Den Vinkenborg** wordt dan getaxeerd op een waarde van 500 gulden.

Met bovenstaande gegevens, in samenhang met de verpondingskaarten uit 1807-1811 en de kadasterkaart uit 1832, valt redelijk goed te reconstrueren hoe het eigendomsverloop van de Eggink Haar of Vinkenborg sinds de 17^e eeuw is geweest.

Nadat een nieuwe boerderij was gebouwd, werd in 1838 het oude huis de Vinkenborg afgebroken.

N.B.:

Naast de Vinkenborg komen in de DTB van Hengelo nog verschillende namen voor die met de Haar te maken hebben, zoals Jan op d'Haar, of Jan aen d'Haar, Hendrik wonende aen de Eggink Haar, Berent ter Haar, etc. We moeten ons realiseren dat er in de loop der tijd verschillende huizen rond de Eggink Haar lagen, zoals De Haar ten westen, en de Krupin (dubbele woning) ten noorden. Ook kennen we nog Stenderink Haar en Vaelveldinks Haar, boerderij De Haar en de Nieuwe Haar, en stukken weiden en bouwland met die naam. Dus, wanneer de naam Haar voorkomt hoeft dat niet altijd te maken hebben met Vinkenborg/Vinkenbarg/Vinkenberg.